

Düğünlerimiz nasıl olmalı?

İzmir/Pınarbaşı'ndan Mustafa Kaynar: "Sünnete uygun bir düğün nasıl olmalıdır?"

Sünnete uygun bir düğünü, aslında tercihlerini sünnete göre yapmaya duyarlı halkın örfü belirlemelidir ve nitekim belirlemiştir. Örf, halkın belirli sosyal davranışları ve toplumsal tercihleri kabul edip benimsemesi, yaygınlaştırması ve gelenekleştirmesidir. Bin yıldan beri Müslüman olan toplumumuzun tercih ve kabullerini sünnete göre yeniden kritize etmek ve sünnet şablonuna uyan toplu davranış biçimlerini yaşatmak aslında en mâkul olanıdır. Bilhassa düğünler toplum reflekslerinin en canlı örnekleridir. Halkın dinî ve inanç yapısını, yaşayış biçimini, tercihlerini, zevklerini, anlayışlarını ve hoş görülerini ilk bakışta düğünleri ele verir.

Sünnete uygun bir düğün diyerek dar bir şablon çizmek, aslında en başta sünnete uygun düşmez. Düğün şablonumuz herşeyden önce tüm haramlara kapalı, tüm mubah tercihlere açık olmalıdır. Nitekim söz konusu olan düğündür ve bunu halk yapar. Halk ise Müslümandır. Müslüman halkımız, gelenekleriyle taşları aslında yerli yerine koymuştur.

Öyleyse, Müslüman toplumun tercihi olan program alınır, sünnet açısından göze batan noktalar varsa düzeltilir; ama mubah davranış kalıpları daraltılmaz. Bulduğumuz yörenin haram olmayan tercihlerini ve günah unsuru taşımayan geleneklerini yaşatmamızda sünnet açısından hiçbir sakınca yoktur.Â Â Â

Meselâ, zaten örf ve geleneklerimizde var olan; kızı Allah'ın emriyle, Peygamberin kavliyle istemek, kızın olurunun alan kız tarafının bu talebe uygun cevap vermesi, tarafların bu evliliğe yardımcı olmaları, köstek olucu davranışlardan uzak durmaları, kızın mehri konusunda erkek tarafının elinden geldiğince cömert olması, zorlukların anlayışlı yaklaşımlarla aşılması, tarafların birbirlerine karşı mütevazı olmaları ve sevgi ile yaklaşmaları, birbirlerinin hatâlarını örtmeleri, karşılıklı hazırlıkların yapılması, düğün gününün birlikte tesbit edilmesi, halkımızın adına yer yer "okuntu" da dediği ve imkânlar ve örf ölçüsünde küçük hediyeciklerle birlikte dâvetiyelerin dağıtılarak insanların düğüne çağrılmaları düğün öncesi sünnete uygun davranışlardır.

Düğün esnasında nelerin sünnet olduğunu hatırlayalım:

1- Düğün programının yeri, şekli, tarzı, muhtevası düğüne katılacak insanların meşrû

çizgileri de dikkate alınarak karşılıklı rızâ ile tesbit edilir. Halkın gönlü hoş tutulmaya çalışılır. Haram bir şey istenmedikçe, halkın istek ve dileklerine cevap vermeye gayret edilir.

2- Düğünün amacı, evliliği halka duyurmaktan ibârettir. Nitekim Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselâm: “Evliliğin alâmeti nikâhın îlân edilmesidir.” buyurmuştur.1

3- Düğünde yemek vermek sünnettir.

*Resûlullah Aleyhissalâtü Vesselâm, Abdurrahman bin Avf radiyallahü anh'ın üzerinde zâferân kokusu (düğünde sürülen koku) görünce sordu:

“Bu ne hal?”

Abdurrahman bin Avf radiyallahü anh: “Bir kadınla bir miktar altın mehir karşılığında evlendim” dedi.

Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm:

“Allah mübârek eylesin. Fakat bir koyunla da olsa düğün ziyâfeti ver” buyurdu.2

*Enes bin Mâlik radiyallahü anh anlatmıştır: Resûlullah Aleyhissalâtü Vesselâm'ın bir düğününde annem yemek hazırlamış, göndermişti. Resûlullah Aleyhissalâtü Vesselâm bana:

“Onu koy. Git filanı, filanı, filanı ve karşılaştığın herkesi çağır” buyurdu ve bir çok adamın ismini söyledi. Gittim, Resûlullah Aleyhissalâtü Vesselâm'ın adlarını söylediği kimseleri ve rastladığım herkesi çağırdım. Üç yüz kadar kişi geldiler.

Resûlullah Aleyhissalâtü Vesselâm:

“Onar onar halka yapsınlar ve herkes yesin.” buyurdu. İlk gurup doyuncaya kadar yedi, kalktı. Sonra diğer gurup doyuncaya kadar yedi, sonra diğer gurup yedi. Herkes yedikten sonra Resûlullah Aleyhissalâtü Vesselâm:

“Yâ Enes! Sofrayı kaldır!” buyurdu.

Ben de sofrayı kaldırdım. Fakat yemeği ilk koyduğumda mı daha fazlaydı, yoksa kaldırdığımda mı fazlaydı; bilemedim.”3

*Sabit el-Buhânî radiyallahü anh anlatmıştır: Hz. Enes'e: “Resûlullah Aleyhissalâtü Vesselâm Zeyneb radiyallahü anhânın düğün ziyafetini ne ile yaptı?” diye sordum.

Hz. Enes radiyallahü anh:

“Resûlullah Aleyhissalâtü Vesselâm sahabelerine doyup terk edinceye kadar ekmek ve et ziyâfeti verdi” dedi.4

4- Düğün ziyâfetinde fakîrlere ihmal edilmez, muhakkak çağırılır. Hz. Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm: “Yemeğin en şerlisi fakîrlere çağırılmayıp, zenginlerin çağırıldığı düğün yemekleridir.” buyurmuştur.5

5- Düğünde harama girmeksizin meşrû çerçevede eğlenmeye imkân verilir. Resûlullah Aleyhissalâtü Vesselâm: “Gayr-i meşrû birleşme ile meşrû evliliği

birbirinden ayıran şey, def çalmak ve ilân etmektir” buyurmuştur.6

Rubey binti Muavviz radiyallahü anhâ anlatmıştır: Ben gelin olduğumun kuşluk vaktinde Resûlullah Aleyhissalâtü Vesselâm evlenme törenime geldi. O sırada küçük kızlarımız deflerini çalmakta ve Bedir günü şehit düşen atalarının kahramanlıklarını nağme ile dile getirmekte idiler. Nihayet içlerinden biri: “Aramızda yarını bilen bir Peygamber vardır” dedi. Bunun üzerine Resûlullah Aleyhissalâtü Vesselâm: “Bu sözü bırak da, bundan önce söylediklerini söylemeye devam et” buyurdu.7

6- Evlenen çiftler tebrik edilir ve hayır duâ edilir. Ebû Hüreyre radiyallahü anh bildirmiştir: Resûlullah Aleyhissalâtü Vesselâm evlenen insanı tebrik edeceği vakit: “Allah mübârek etsin. Tebrik ederim. Allah sizi mutlu kılsın ve sizi hayırla bir araya getirsın” buyurdu.8

Yukarıda zikredilen temel ölçüler çerçevesinde, imkânlar ölçüsünde, Üstad Bedüzzaman Hazretlerinin ifâdesiyle, ulvî hüznüleri ve Rabbânî aşkları seslendirecek biçimde9 meselâ ilâhîler, kahramanlık türküleri veya geleneklerimizde olduğu şekliyle mevlitler okuyan bir grup varsa düğün programına alınabilir. Günün anlam ve önemini belirten ve eşler arası görev ve yükümlülükleri konu alan kısa konuşmalara yer verilebilir. Küçük parodilerle, skeçlerle, eğlendirici ve düşündürücü oyunlarla, ulvî zevkleri tahrik eden şiirlerle ve hoş vakit geçirmeye yönelik küçük çaplı yarışmalarla düğün programı zenginleştirilebilir. Harama girmemeye, nefsi ve şehveti tahrik edecek biçimde kadın-erkek karışık şarkı, türkü, oyun ve sair eğlencelere yer vermemeye, düğünün bütün safhalarında düğün gerekçesiyle de olsa israftan ve savurganlıktan kaçınmaya azamî özen gösterilmelidir.

Düğün sonunda evlenen çiftler tebrik edilmeli, hayırlı bir evlilik hayatı ve hayırlı nesiller dilemelidir.

Dipnotlar:

1- Nesâî, Nikâh, 72;

2- Nesâî, Nikâh, 74, 75; Müslim, Nikâh, 79, 80; Tirmizî, Nikâh, 10;

3- Mektûbât, s. 114; Nesâî, Nikâh, 84; Müslim, Nikâh 94; Buhârî,4/234;

4- Müslim, Nikâh, 91;

5- Müslim, Nikâh, 110;

6- Tirmizî, Nikâh, 6;İbn-i Mâce, Nikâh, 1896;

7- Tirmizî, Nikâh, 1096;

8- Tirmizî, Nikâh, 7;

9- İşârâtü'l-İ'câz, s. 72.